

EWALUACJA REALIZACJI PROJEKTU

pn. „Zintegrowany system monitorowania przypadków przemocy w rodzinie – narzędzie w procesie kształcenia policjantów” (nr: 2011-1-PL1-LEO03-18400)

DG Edukacja i Kultura
Program „Uczenie się przez całe życie”
Leonardo da Vinci

Publikacja powstała w wyniku projektu zrealizowanego przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną oraz za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji

Warszawa 2012

1. Prace przygotowawcze

Etap prac mających na celu rozpoczęcie przygotowań oraz opracowanie wniosku aplikacyjnego objął następujące główne działania:

- ✚ W listopadzie 2010 roku Biuro Prewencji KGP otrzymało informację z Biura Finansów KGP dotyczącą możliwości złożenia propozycji projektów do konkursu przewidzianego na 2011 rok w ramach Programu Leonardo da Vinci. W oparciu o posiadane wcześniejsze doświadczenia na gruncie współpracy międzynarodowej w obszarze ograniczania oraz zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie, Wydział ds. Nieletnich, Patologii i Profilaktyki zaproponował przygotowanie projektu mającego na celu zapoznanie się z założeniami i funkcjonowaniem *Zintegrowanego Systemu Monitorowania Przypadków Przemocy wobec Kobiet* opracowanego oraz wdrożonego do użytku przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Hiszpanii.
- ✚ W dniu 06 grudnia 2010 roku Biuro Prewencji KGP otrzymało informację (pismo l.dz. FF-2134/10/PH), iż Zastępca Komendanta Głównego Policji zaakceptował wspomnianą propozycję do realizacji, co stanowiło punkt wyjścia do rozpoczęcia prac przygotowawczych mających na celu opracowanie wniosku aplikacyjnego, którego termin złożenia został wyznaczony przez Komisję Europejską oraz Narodową Agencję Programu Leonardo na dzień 04 lutego 2011 roku.
- ✚ W dniu 05 stycznia 2011 roku Wydział Funduszy Pomocowych Biura Finansów KGP zorganizował spotkanie robocze dotyczące projektu, które służyło omówieniu podziału prac przy przygotowywaniu wniosków aplikacyjnych pomiędzy zaangażowane biura. Wspomniany wydział przekazał również (pismem l.dz. FF-2335/10/PH) informację o przesłaniu drogą mailową na adresy osób wyznaczonych do przygotowania wniosku (nadkom. Marzeny Kordaczuk-Wąs oraz Magdaleny Putka z WNPP Biura Prewencji KGP) niezbędnych dokumentów, a mianowicie aktualnego formularza wniosku, instrukcji jego wypełniania, a także szkoleniowych materiałów informacyjnych przygotowanych przez NA Programu Leonardo da Vinci.
- ✚ WNPP odpowiedzialne za przygotowanie projektu nawiązało roboczy kontakt z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych Hiszpanii w celu przygotowania listu intencyjnego dotyczącego współpracy w ramach realizacji projektu. W dniu 10 stycznia 2011 roku została przesłana oficjalna korespondencja w tej sprawie (pismo l.dz. ENP-11/11). Strona hiszpańska w bardzo krótkim czasie przesłała podpisany list intencyjny.
- ✚ W dniu 02 lutego 2011 roku wypełniony wniosek aplikacyjny, wraz z planowanym programem szkolenia, uzasadnieniem kosztów dotyczących projektu oraz listem intencyjnym, łożony został złożony w warszawskiej Narodowej Agencji Programu Leonardo da Vinci. Pismem z dnia 04 marca 2011 roku (l.dz. LdV-MOB/KT/11/439) NA potwierdziła wpłynięcie wniosku na konkurs projektów mobilności programu Leonardo da Vinci.

- ✚ W dniu 04 marca 2011 roku Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji przesłała oficjalną informację potwierdzającą wpłynięcie wniosku na konkurs projektów mobilności (l.dz.LdV-MOB/KT/11/439).
- ✚ Pismem z dnia 18 maja 2011 roku (l.dz.LdV-MOB/2011/KT/11/724) Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji poinformowała Komendę Główną Policji o zatwierdzeniu do realizacji projektu „Zintegrowany system monitorowania przypadków przemocy w rodzinie – narzędzie w procesie kształcenia policjantów” (nr: 2011-1-PL1-LEO03-18400).

Ocena działań: pierwszy etap prac przebiegał sprawnie, a istotną pomoc podczas przygotowywaniu wniosku stanowiła możliwość bieżących konsultacji w sprawach formalnych oraz merytorycznych z osobami wyznaczonymi do kontaktu z ramienia Narodowej Agencji Programu Leonardo da Vinci. Duże wsparcie stanowiła również możliwość skorzystania z doświadczeń Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy w zakresie przygotowywania wniosków aplikacyjnych w obszarze projektów VETPRO.

Wnioski: zasadne jest upowszechnianie oraz umożliwianie skorzystania z doświadczeń w zakresie przygotowywania projektów w ramach programu Leonardo da Vinci innym jednostkom organizacyjnym Policji.

2. Właściwa realizacja projektu

Właściwa realizacja projektu objęła następujące główne elementy wynikające z założeń wniosku aplikacyjnego:

- ✚ selekcję policjantów zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie do udziału w projekcie,
- ✚ przygotowanie językowe oraz pedagogiczno-kulturowe uczestników,
- ✚ wizytę w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Hiszpanii mającą na celu wymianę wiedzy oraz doświadczeń,
- ✚ a także wspólne prace w ramach zarządzania projektem służące przygotowaniu publikacji stanowiącej produkt końcowy całego przedsięwzięcia.

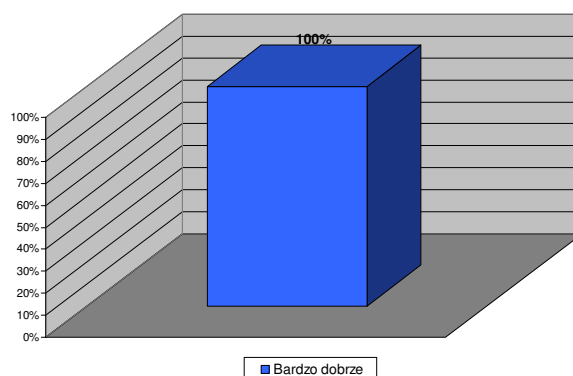
2.1. Informacja o projekcie

Informacja o projekcie, wraz ze wskazaniem jego celu oraz głównych założeń została umieszczona na stronie internetowej Biura Prewencji KGP, a także rozesłana do wszystkich komend wojewódzkich oraz Stołecznej Policji (pismo l.dz. ENP-604/11), wraz z prośbą o upowszechnienie jej również we wszystkich podległych jednostkach niższego szczebla, a więc komendach miejskich, powiatowych oraz komisariatach Policji. Przygotowana informacja zawierała również zaproszenie dla policjantów do zgłaszania swoich kandydatur do procesu selekcji oraz niezbędne wskazówki co do przyjętych kryteriów oceny kandydatów. Wśród tych kryteriów znalazły się wymagania co do:

- ✚ zajmowanego stanowiska (specjaliści, eksperci, kierownicy z komórek organizacyjnych prewencji oraz łączności i informatyki);
- ✚ doświadczenia zawodowego w zakresie: projektowania, realizacji i prowadzenia szkoleń oraz doskonalenia zawodowego w zakresie problematyki przemocy w rodzinie, a także realizacji zadań na rzecz ograniczania i zapobiegania przemocy w rodzinie, realizacji zadań z zakresu obsługi systemów teleinformatycznych policji oraz wdrażania nowoczesnych technologii na rzecz podniesienia skuteczności działania policji;
- ✚ dodatkowych kwalifikacji: w zakresie nawiązywania i prowadzenia współpracy międzynarodowej policji, wcześniejszego uczestnictwa w realizacji projektów dofinansowywanych z budżetu UE;
- ✚ znajomości języka angielskiego na poziomie umożliwiającym realizację celów projektu.

Zgodnie z ankietą ewaluacyjną wszyscy uczestnicy projektu (10 osób) „bardzo dobrze” ocenili jakość, czyli zrozumiałość i kompleksowość opisywanej informacji, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. „Jak oceniasz otrzymaną informację opisującą projekt?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Ocena działań: etap upowszechniania informacji o projekcie przebiegł sprawnie. Informacja przesłana do policjantów była zrozumiała i zgodnie z założeniami dotarła do policjantów z jednostek terenowych Policji wszystkich szczebli.

Wnioski: zasadne jest upowszechnianie informacji o projektach za pośrednictwem stron internetowych policji oraz pisemnej wiadomości przesyłanej do wszystkich jednostek organizacyjnych policji na terenie kraju za pośrednictwem wewnętrznej poczty specjalnej.

2.2. Proces selekcji

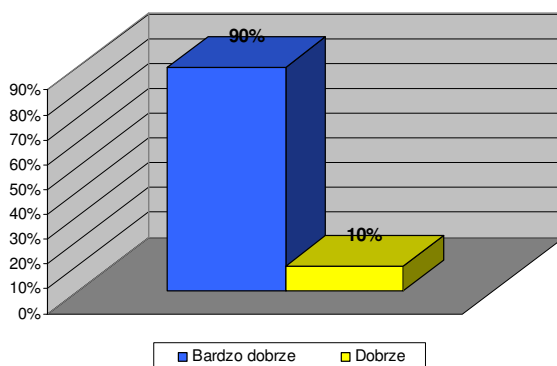
W odpowiedzi na zaproszenie do projektu formularze zgłoszenia przysłało 29 osób (policjantów oraz pracowników cywilnych) z poziomu komend wojewódzkich, miejskich, powiatowych, rejonowych oraz komisariatów Policji.

Po zakończeniu przyjmowania wniosków zgłoszeniowych, w dniu 11 sierpnia 2011 roku przeprowadzona została selekcja uczestników. Weryfikację kwalifikacji posiadanych przez kandydatów przeprowadziła Komisja Rekrutacyjna, w skład której weszli: Zastępca Dyrektora Biura Prewencji KGP, przedstawiciel Wydziału ds. Nieletnich, Patologii i Profilaktyki, przedstawiciel Biura Łączności i Informatyki KGP oraz Biura Kadr i Szkolenia KGP.

Członkowie Komisji wybrali uczestników projektu przyznając do poszczególnych kategorii kwalifikacji liczbę punktów od 1 do 3. Po zsumowaniu najwyższa otrzymana punktacja pozwoliła na wyłonienie osób o najwyższym poziomie kwalifikacji. W przypadku osób, które otrzymały ta samą liczbę punktów, dodatkowym kryterium oceny była umiejętność posługiwania się językiem angielskim. Ocena ta została przeprowadzona podczas rozmowy prowadzonej przez osobę biegle posługującą się tym językiem. Posiedzenie Komisji i cały proces selekcji został zaprotokołowany.

Zgodnie z ankietą ewaluacyjną niemal wszyscy uczestnicy projektu (9 osób) „bardzo dobrze” ocenili proces selekcji, czyli poprawność przyjętych kryteriów doboru uczestników projektu, a także sposób przeprowadzeni selekcji. Za ledwie 1 osobą oceniał selekcję na poziomie „dobrym”. Uzyskane wyniki obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2. „Jak oceniasz proces selekcji?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Informacja o zakwalifikowaniu się do udziału w projekcie została przesłana jego uczestnikom w dniu 25 sierpnia 2011 roku (pismo l.dz. ENP-664/11). Kolejna informacja została przesłana do właściwych miejscowo Komendantów Wojewódzkich Policji w dniu 12 września 2011 roku (pismo l.dz. ENP-705/11). Z uwagi na fakt, iż do udziału w projekcie zakwalifikowały się dwie osoby, które w roku 2008 brały udział w wymianie doświadczeń w ramach projektu VETPRO realizowanego przez Komendę Wojewódzką Policji w Bydgoszczy, Dyrektor Biura Prewencji KGP

wystosował prośbę do Narodowej Agencji Programu Leonardo o dopuszczenie tych osób do udziału w aktualnie realizowanym przedsięwzięciu (pismo l.dz. ENP-635/11). Narodowa Agencja wyraziła stosowną zgodę.

Ocena działań: etap selekcji przebiegał sprawnie i został bardzo dobrze oceniony niemal przez wszystkich uczestników projektu.

Wnioski: przeprowadzenie dodatkowej rozmowy w języku angielskim pozwoliło na dobór do projektu osób, które ze względu na znajomość tego języka mogły aktywnie uczestniczyć w przedsięwzięciu. Takie rozwiązanie zasługuje na propagowanie.

2.3. Przygotowanie językowe oraz pedagogiczno-kulturowe

Kolejny krok w realizacji projektu stanowiło przygotowanie językowe oraz pedagogiczno-kulturowe, które odbyło się w dniach 13-14 września 2011 roku w Komendzie Głównej Policji w Warszawie.

Część pedagogiczną spotkania przeprowadziła osoba posiadająca uprawnienia pedagogiczne. Objęła ona tematy z zakresu metodyki gromadzenia i opracowania materiałów na rzecz indywidualnych sprawozdań oraz publikacji, a także elementy dydaktyki kształcenia dorosłych podnoszących jakość szkoleń i doskonalenia zawodowego policjantów. Część kulturową poprowadziła absolwentka studiów o kierunku Iberystyka, która przybliżyła uczestnikom spotkania kwestie związane z obyczajowością, kulturą oraz zwyczajami panującymi w Hiszpanii, a także odmiennością kulturową Polski oraz Hiszpanii. Uczestnicy otrzymali ulotkę z najważniejszymi informacjami o instytucji przyjmującej, a także niezbędnymi numerami telefonów i adresami oraz przewodniki turystyczne po Hiszpanii.

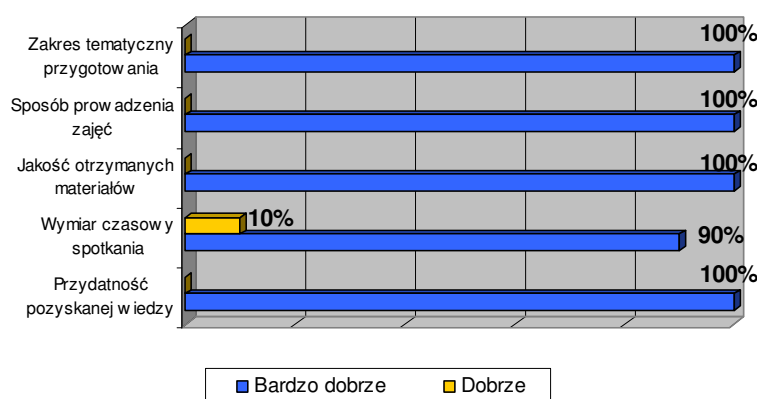
Osoba prowadząca część kulturową posługiwała się biegle językiem hiszpańskim, w związku z czym poprowadziła także część językową spotkania (10 h zajęć z języka hiszpańskiego). Przygotowała specjalistyczne słownictwo z zakresu

przemocy w rodzinie oraz pracy profilaktycznej policji, a także przeprowadziła część praktyczną pozwalającą na przećwiczenie wymowy tego słownictwa. Uczestnicy otrzymali ponadto materiał w języku angielskim na temat praktyk policyjnych wykorzystywanych w obszarze zapobiegania przemocy w rodzinie opracowany na podstawie europejskiego *"Handbook of best police practice on tackling violence against women"* oraz słowniki polsko-angielskie/angielsko-polskie i rozmówki polsko-hiszpańskie.

Podczas spotkania uczestnicy projektu zostali również zapoznani z obowiązkami wynikającymi z założeń projektów VETPRO oraz umów o wymianę doświadczeń. Ponadto, z zadaniami wynikającymi z planu i harmonogramu projektu, a także wszelkimi kwestiami organizacyjnymi dotyczącymi zbliżającej się wymiany.

Zgodnie z ankietą ewaluacyjną uczestnicy projektu „bardzo dobrze” ocenili niemal wszystkie elementy przygotowania pedagogiczno-kulturowego, czyli jego zakres tematyczny, sposób prowadzenia zajęć, jakość otrzymanych materiałów, a także przydatność pozyskanej wiedzy. Jedynie wymiar czasowy spotkania został oceniony przez jednego z uczestników projektu na poziomie „dobrym”. Uzyskane wyniki obrazuje poniższy wykres.

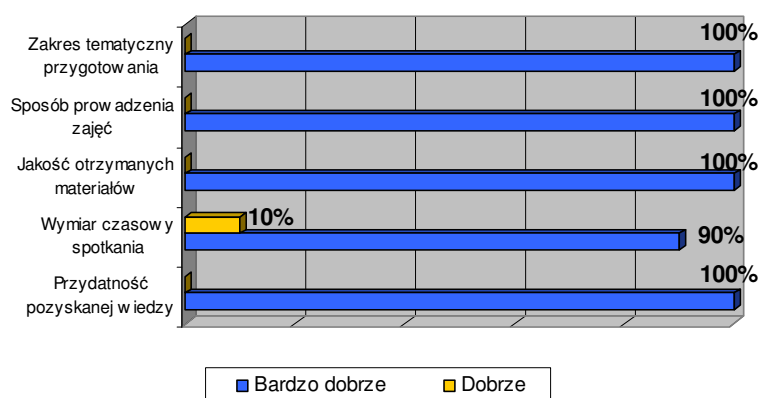
Wykres 3. „Jak oceniasz przygotowanie pedagogiczno-kulturowe przeprowadzone w ramach projektu?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Podobnie jak w przypadku przygotowania pedagogiczno-kulturowego, zgodnie z ankietą ewaluacyjną uczestnicy projektu „bardzo dobrze” ocenili niemal wszystkie elementy przygotowania językowego, czyli jego zakres tematyczny, sposób prowadzenia zajęć, jakość otrzymanych materiałów, a także przydatność pozyskanej wiedzy. Jedynie wymiar czasowy szkolenia językowego został oceniony przez jednego z uczestników projektu na poziomie „dobrym”. Uzyskane wyniki obrazuje poniższy wykres.

Wykres 4. „Jak oceniasz przygotowanie językowe przeprowadzone w ramach projektu?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Ocena działań: etap przygotowania kulturowo-pedagogicznego oraz językowego przebiegał zgodnie z założeniami. Niemal wszystkie jego aspekty zostały ocenione przez uczestników „bardzo dobrze”. Jedynie zastrzeżenie budził wymiar czasu przewidziany do realizacji opisywanych etapów projektu.

Wnioski: zasadne jest wydłużenie czasu przeznaczanego na działania mające na celu realizację przygotowania pedagogiczno-kulturowego oraz językowego uczestników.

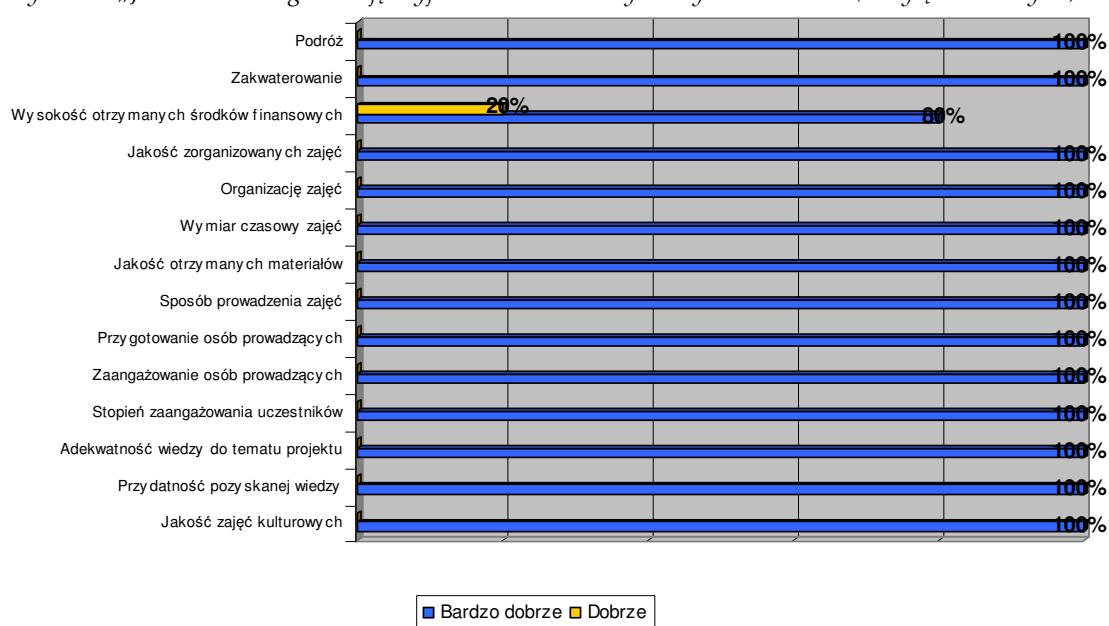
2.4. Wymiana doświadczeń w Madrycie

Najistotniejszy element projektu stanowiła wizyta w Hiszpanii, podczas której 10-osobowa grupa wyselekcjonowanych policjantów oraz pracowników cywilnych reprezentujących Komendę Główną Policji oraz komendy wojewódzkie policji pozyskała wiedzę dotyczącą założeń Zintegrowanego Systemu Monitorowania

Przypadków Przemocy w Rodzinie (Przemocy Wobec kobiet) opracowanego oraz wdrożonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Hiszpanii na rzecz hiszpańskiej policji, prokuratury, sądownictwa oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze przemocy w rodzinie. Podczas spotkania uczestnicy zostali również zapoznani z zasadami funkcjonowania systemu oraz wymaganiami dotyczącymi wdrażania opisanego narzędzia. Ponadto, zapoznali się z innymi metodami oraz środkami wykorzystywanymi przez hiszpańską policję na rzecz ograniczania oraz zapobiegania zjawisku przemocy.

Zgodnie z ankietą ewaluacyjną uczestnicy projektu „bardzo dobrze” ocenili niemal wszystkie elementy wymiany doświadczeń w Madrycie, czyli podróż, zakwaterowanie, organizację, wymiar czasowy zajęć, jakość otrzymanych materiałów, sposób prowadzenia zajęć, przygotowanie oraz zaangażowanie osób prowadzących, stopień zaangażowania uczestników projektu, adekwatność przekazywanej wiedzy do tematu przedsięwzięcia, przydatność pozyskanej wiedzy oraz jakość zajęć kulturowych. Jedynie wysokość otrzymanych środków finansowych została oceniona przez dwóch uczestników projektu na poziomie „dobrym”, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 5. „Jak oceniasz organizację wyjazdu w ramach wymiany doświadczeń (wizytę w Madrycie)?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Ocena działań: wymiana doświadczeń podczas pobytu w Madrycie przebiegała zgodnie z wcześniejszymi założeniami. Niemal wszystkie aspekty pobytu w Hiszpanii oceniane przez uczestników projektu zasłużyły na notę „bardzo dobrą”. Z jedynym zastrzeżeniem spotkała się wysokość środków finansowych otrzymanych przez uczestników na potrzeby pobytu. Ponadto, na uwagę zasługuje kwestia sposobu rozliczania się uczestników projektu z poniesionych kosztów z Biurem Finansów KGP.

Wnioski: zasadne jest przyjęcie w umowie z uczestnikami projektu, iż wszystkie koszty wynikające z wizyty zagranicznej rozliczane będą na zasadzie ryczałtu. Konieczne jest również większe zaangażowanie Biura Finansów KGP w obsługę administracyjną oraz finansową przedsięwzięcia.

2.5. Zarządzanie oraz ewaluacja projektu

Główną rolę w zarządzaniu całością projektu pełnił jego koordynator wyznaczony spośród pracowników Wydziału ds. Nieletnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji KGP. Proces zarządzania objął planowanie w zakresie podziału zadań, ustalenia programu oraz harmonogramu działań, realizacji projektu, nadzoru mającego na celu monitorowanie poprawności i stanu realizacji przedsięwzięcia, eliminowania sytuacji trudnych i związanego z nimi ryzyka, a także działań mających na celu zamknięcie projektu oraz jego ewaluację. Na potrzeby zarządzania całością projektu koordynator pozostawał w stałym kontakcie z wszystkimi uczestnikami projektu oraz instytucją partnerską.

Podczas odbywania wymiany doświadczeń znaczące wsparcie w zarządzaniu stanowił przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Hiszpanii, którego obowiązkiem było czuwanie nad poprawną realizacją wymiany w celu zapewnienia zgodności z zatwierdzonym programem oraz założonymi celami. Analogiczną rolę pełnił również kierownik grupy zobowiązany do monitorowania przebiegu wymiany doświadczeń, rzetelnej pracy uczestników oraz jakości zgromadzonych materiałów, które stanowiły podstawę końcowej publikacji.

W ramach zarządzania projektem przeprowadzone zostały dwa spotkania z jego uczestnikami. Mimo, iż na etapie przygotowywania wniosku aplikacyjnego nie zostały one ujęte w planie działań, podczas realizacji projektu - a szczególnie podczas przygotowania do opracowania produktu końcowego w postaci publikacji - okazało się, iż takie spotkania są niezbędne.

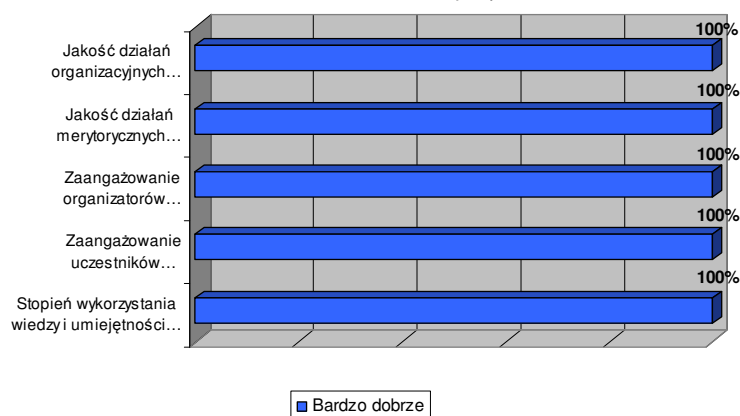
Pierwsze spotkanie odbyło się w dniach 03-04 listopada 2011 roku i służyło przygotowaniu uczestników do prac nad publikacją. W tym celu zorganizowano przygotowanie pedagogiczne w zakresie metodyki opracowywania publikacji, a także wstępnie opracowano układ graficzny oraz wkład merytoryczny do publikacji będącej finalnym produktem całego przedsięwzięcia. Podczas spotkania opracowany został również plan zawartości merytorycznej poszczególnych rozdziałów opracowania, które częściowo zostały „wypełnione” treścią przez uczestników na podstawie materiałów opracowanych podczas wymiany doświadczeń w Madrycie. Z przyczyn organizacyjnych spotkanie zostało sfinansowane z funduszu reprezentacyjnego Komendanta Głównego Policji, a nie ze środków przewidzianych na realizację projektu. Sytuacja taka wynikała z braku możliwości zmiany w planie finansowym KGP terminu wykorzystania funduszy przewidzianych do wykorzystania na potrzeby tzw. ewaluacji wewnętrznej projektu w wysokości 750 Euro w roku 2011, bowiem zostały one przewidziane przez Biuro Finansów KGP do wydatkowania na rok 2012.

Drugie spotkanie poświęcone zostało przygotowaniu ewaluacji projektu oraz jego uroczystemu podsumowaniu i zamknięciu. W dniach 22-24 lutego 2012 roku uczestnicy wspólnie opracowali ankietę ewaluacyjną służącą ocenie przedsięwzięcia, a następnie każdy indywidualnie wypełnił przygotowany kwestionariusz. Dwoje uczestników nieobecnych podczas spotkania, wypełnione ankiety przesłało pocztą.

Zgodnie z ankietą ewaluacyjną wszyscy uczestnicy projektu (10 osób) „bardzo dobrze” ocenili wszystkie działania w ramach zarządzania projektem, czyli jakość działań organizacyjnych i merytorycznych zmierzających do przygotowania publikacji końcowej, zaangażowanie zarówno organizatorów, jak też uczestników

projektu w przygotowanie opracowania, a także stopień wykorzystania wiedzy i umiejętności uczestników podczas prac nad publikacją. Opisane kryteria oraz uzyskane oceny przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. „Jak oceniasz działania w ramach zarządzania projektem?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Ponadto należy dodać, że zgodnie z założeniami częściowa ocena stanu realizacji poszczególnych zadań towarzyszyła każdemu etapowi realizacji projektu:

✚ w obszarze doboru uczestników projektu:

członkowie Komisji Rekrutacyjnej w końcowym protokole z posiedzenia wskazali, czy zaproponowane kryteria selekcji były poprawne. Nie stwierdzili oni żadnych nieprawidłowości podczas przeprowadzania doboru;

✚ w obszarze przygotowania pedagogicznego i kulturowo-językowego:

podczas spotkania uczestnicy wyrażali swoje opinie w zakresie oczekiwań, potrzeb, ale również sugestii co do założeń organizacyjnych wizyty w Hiszpanii, które zostały uwzględnione przez promotora projektu. Odrębną ewaluację tego etapu przeprowadziły również osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych części tematycznych spotkania, które oceniły, w jakim stopniu beneficjenci przyswoili niezbędne informacje;

✚ w obszarze realizacji wymiany:

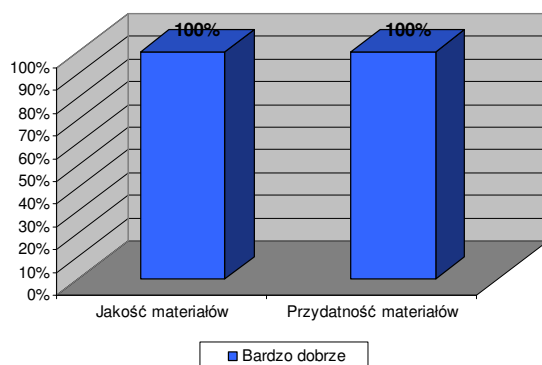
ocenę postępów uczestników wymiany przeprowadzał na bieżąco hiszpański koordynator szkolenia, który nie stwierdził żadnych odstępstw od przyjętego programu lub wystąpienia sytuacji trudnych. Pozostawał on w bezpośrednim kontakcie zarówno z koordynatorem całego projektu, jak też z kierownikiem grupy.

✚ w obszarze rezultatów projektu:

w celu oceny zakresu nabytej wiedzy, a także poziomu i jakości umiejętności przyswojonych przez uczestników projektu wykorzystane zostały indywidualne sprawozdania, które następnie stały się podstawą końcowej publikacji.

Kolejnym elementem ocenionym w związku z przeprowadzonymi spotkaniami, a tym samym w ramach zarządzania projektem były materiały w postaci publikacji, słowników, rozmówek przekazane uczestnikom projektu. Jak wskazują wyniki zawarte w ankiecie ewaluacyjnej wszyscy uczestnicy (10 osób) „bardzo dobrze” ocenili zarówno jakość tych materiałów, jak też ich przydatność. Wyniki obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7. „Jak oceniasz materiały (publikacje, słowniki, rozmówki, etc.) otrzymane w ramach zarządzania projektem?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Ocena działań: zarówno założone we wniosku metody monitorowania przebiegu projektu oraz jego bieżącej oceny, jak też opracowany przez uczestników projektu kwestionariusz ankiety pozwoliły na efektywną realizację przedsięwzięcia, jak też na jego rzetelną ocenę.

Wnioski: zasadne jest zachęcanie do przeprowadzenia oceny realizacji analogicznych projektów w ramach ewaluacji wewnętrznej. Pozwala ona bowiem zarówno na skuteczne monitorowanie podejmowanych działań, jak też na przeprowadzenie kompleksowej oceny przedsięwzięcia, przy jednoczesnym ograniczeniu kosztów.

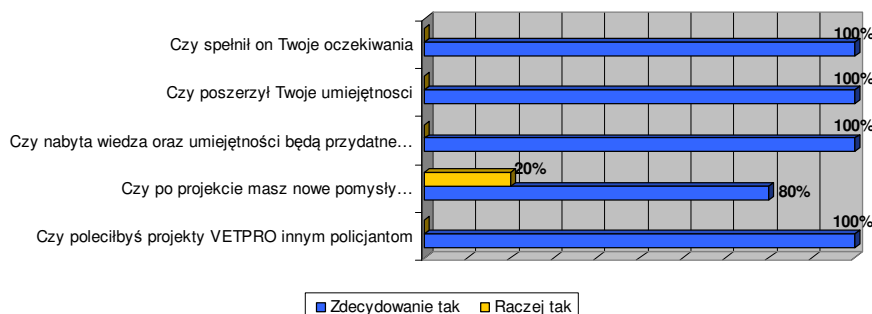
3. Przydatność nabytej wiedzy oraz doświadczeń

Uczestnicy projektu zdobyli specjalistyczną wiedzę dotyczącą organizacji oraz wdrażania *Zintegrowanego Systemu Monitorowania Przypadków Przemocy w Rodzinie* do działań hiszpańskiej policji, a także podnieśli poziom posiadanej wiedzy dotyczącej środków stosowanych w obszarze pracy z ofiarami przemocy. Otrzymali niezbędne materiały oraz zostali przeszkoleni w zakresie umożliwiającym ewentualną przyszłą implementację tego systemu na gruncie polskim. Wymienili i pozyskali doświadczenia również w zakresie innych metod oraz środków wykorzystywanych przez policję hiszpańską w obszarze ograniczania i zapobiegania przemocy w rodzinie. Po zakończeniu wymiany przygotowali indywidualne sprawozdania opisujące przyswojoną przez nich wiedzę. W oparciu o te sprawozdania opracowali następnie publikację szczegółowo charakteryzującą rozwiązania organizacyjne i funkcjonalne wspomnianego systemu, jak też innych metod oraz środków stosowanych w przedmiotowym obszarze.

Zgodnie z ankietą ewaluacyjną wszyscy uczestnicy projektu (10 osób) zadeklarowali zdecydowane spełnienie ich oczekiwań wobec przedsięwzięcia, poszerzenie przez niego umiejętności, przydatność nabytej wiedzy oraz umiejętności w pracy zawodowej, a także gotowość „polecania” innym policjantom wymiany doświadczeń w ramach projektów VETPRO. Zaledwie dwie osoby odpowiedziały „raczej tak” na pytanie „czy po projekcie masz nowe pomysły, które chciałbyś zastosować

w swojej pracy zawodowej”. Opisane kryteria oraz uzyskane oceny przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. „Jak oceniasz przydatność projektu z perspektywy osobistej i zawodowej?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

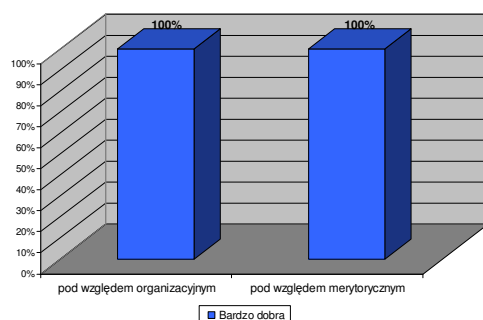
Ocena działań: założenia dotyczące pozyskania przez uczestników projektu wiedzy oraz doświadczeń w zakresie ograniczania oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie (ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec kobiet) zostały zrealizowane. Rozwiązania stosowane przez policję hiszpańską spotkały się z ogromnym zainteresowaniem polskich policjantów.

Wnioski: zasadne jest wykorzystanie pozyskanej wiedzy i rozpatrzenie możliwości przygotowania się do implementacji poznanych rozwiązań na gruncie polskim. Zasadne jest również wykorzystanie doświadczeń nabytych przez uczestników projektu na rzecz innych inicjatyw związanych z problematyką przemocy w rodzinie.

4. Ocena projektu

Zgodnie z ankietą ewaluacyjną wszyscy uczestnicy projektu (10 osób) „bardzo dobrze” ocenili zarówno całość projektu pod względem organizacyjnym, jak też w jego wymiarze merytorycznym, co można zaobserwować poniżej.

Wykres 9. „Jaka jest Twoja ocena ogólna projektu?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

W pytaniu otwartym uczestnicy projektu mieli również możliwość scharakteryzowania elementów projektu, które ocenili szczególnie dobrze. W odpowiedziach deklarowali oni najczęściej, że na uznanie zasługiwała możliwość odwiedzenia hiszpańskich jednostek policji, a także instytucji pozapolicyjnych działających na rzecz osób pokrzywdzonych przemocą. Nie do przecenienia okazała się wiedza pozyskana od policjantów zajmujących się przedmiotową problematyką, a także poznanie możliwości rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W opinii uczestników na szczególne uznanie zasługiwało również merytoryczne przygotowanie projektu, zaangażowanie uczestników w jego realizację, a także sposób organizacji wymiany doświadczeń przez stronę hiszpańską.

Na bieżącą ewaluację projektu złożyły się ponadto indywidualne sprawozdania przygotowane przez uczestników projektu po zakończeniu wymiany doświadczeń w Hiszpanii. Wybrane wrażenia i wnioski zamieszczono poniżej:

mł.insp. Mariola Goławska
Komenda Główna Policji

„(...) Możliwość przyjrzenia się pracy hiszpańskich policjantów wykorzystujących podczas realizacji swych zadań służbowych Zintegrowany System Monitorowania Przypadków Przemocy Wobec Kobiet, bez wątpienia stanowiła praktyczne uzupełnienie pozyskanej przez Nas teoretycznej wiedzy na temat założeń organizacyjnych tego doskonałego narzędzia. Pozwoliła spojrzeć na to innowacyjne rozwiązanie z perspektywy użyteczności, co dodatkowo przekonało Nas co do zasadności podjęcia prób wykorzystania analogicznego narzędzia również na gruncie

polskim. Ponadto należy podkreślić, iż na szczególną uwagę zasługuje moduł systemu przeznaczony do szacowania ryzyka ponownego wystąpienia aktów przemocy wobec określonej kobiety (...)

mł.asp. Robert Kozak
Komenda Miejska Policji w Tarnowie

„(...) W okresie od 18 do 24 września 2011 roku, grupa 10 polskich policjantów zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także realizacją procedury „Niebieskie Karty” przebywała w stolicy Hiszpanii - Madrycie (...). Dobór policjantów do uczestnictwa w projekcie nie był przypadkowy. Zakwalifikowani do udziału w projekcie policjanci musieli wykazać się wiedzą i doświadczeniem w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty”, a także znajomością języka angielskiego. Uczestniczący w projekcie policjanci pracują w jednostkach różnych szczebli – od komisariatu policji poprzez komendy miejskie i wojewódzkie, aż po Komendę Główną Policji. Mieszkają również w różnych częściach kraju, tj. w woj. dolnośląskim, mazowieckim, małopolskim, lubelskim, śląskim, wielkopolskim oraz zachodniopomorskim. Różne miejsca zamieszkania i służba na różnych szczeblach nie stanowiły bariery we wzajemnym porozumieniu, a wręcz przeciwnie przyczyniły się do spojrzenia na problem przemocy w rodzinie poprzez wieloraką optykę. Przed wyjazdem do Hiszpanii, wytypowani policjanci uczestniczyli w warsztatach, które przybliżyły język i kulturę Hiszpanii. Policjanci zapoznali się również z podstawowymi informacjami na temat funkcjonowania współczesnej Hiszpanii (...)”

mł.asp. Przemysław Kusik
Komisariat Policji Poznań-Jeżyce

„(...) O tym, że warto korzystać ze sprawdzonych doświadczeń policjanci przekonali się na miejscu. Model wypracowany w Hiszpanii ma bowiem kilka niezaprzeczalnych zalet. Podstawową jest system elektroniczny, do którego na każdym etapie prowadzenia postępowania mają dostęp zarówno policjanci, jak i przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości. Kolejną jest wyposażenie ofiary i sprawcy przemocy w urządzenia elektroniczne monitorujące ich położenie względem siebie. Wreszcie obsługą systemu zajmuje się firma prywatna wyłoniona w drodze przetargu odcinając w ten sposób funkcjonariuszy policji (...)”

sierż.sztab. Dorota Gil
Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie

„(...) Niezwykle interesującym narzędziem, którym posługują się Hiszpanie, jest system GPS służący monitorowaniu przestrzegania zakazów kontaktowania się i zbliżania do ofiary przez sprawcę przemocy. Narzędzie, choć jest dość drogim instrumentem, wydaje się być wyjątkowo skuteczne i faktycznie realizujące swój

podstawowy cel – fizyczną ochronę ofiary. Co było dla mnie dużym zaskoczeniem, system ten jest tak skonstruowany, że nie narusza wolności żadnego z uczestników, bowiem uaktywnia się dopiero w chwili naruszenia przez sprawcę określonych reguł (...)

nadkom. Artur Rozborski
Komenda Miejska Policji w Świętochłowicach

„ (...) Po oficjalnym otwarciu wymiany, scharakteryzowano nam problem przemocy w rodzinie na terenie Hiszpanii. Zapoznano nas z danymi statystycznymi oraz charakterystyką policyjnych wydziałów zajmujących się przedmiotową problematyką. Kolejny dzień to prezentacja systemu VdG, omówienie poszczególnych komponentów systemu oraz wskazanie kierunków jego rozwoju. Od środy rozpoczęliśmy wizyty w jednostkach Policji, gdzie obserwowaliśmy praktyczne wykorzystanie omawianego uprzednio systemu, jak też jeden z uczestników projektu brał bezpośredni udział w przesłuchaniu ofiary przemocy domowej. Czwartek – to wizyty w instytucjach zajmujących się koordynacją pomocy udzielanej ofiarom przemocy domowej oraz w siedzibie Policji Muncypalnej w Madrycie w Wydziale do spraw Ochrony Rodziny (...)”

podinsp. Arkadiusz Popiół
Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie

„(...) W czasie pobytu w Hiszpanii szczególnie zainteresowały mnie trzy płaszczyzny współpracy mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Pierwsza płaszczyzna, to system wczesnej diagnozy i interwencji. System działa w jednostkach policji, które zadeklarowały działanie wspólnie w sieci i jako podstawowe narzędzie jest wykorzystywana ankieta stworzona przez naukowców z wyższych uczelni i ministerstwa, której celem jest wstępna diagnoza i pomoc w podjęciu dalszych działań w zależności od stopnia skomplikowania oraz natężenia przemocy wobec ofiary. Druga płaszczyzna to współpraca organizacji rządowych i pozarządowych na zasadzie dobrowolności. Koordynator powołany przez prezydenta ma za zadanie przekonać instytucje i organizacje działające na danym terenie do współdziałania i wymiany informacji poprzez specjalnie stworzony system informatyczny (...). Trzecia płaszczyzna współpracy to system monitorowania kontaktu ofiary ze sprawcą. System oparty jest o transmisję GPS, gdzie sprawca posiada przy sobie nadajnik oraz lokalizator, natomiast ofiara ma sam lokalizator GPS. Nadzór nad systemem sprawuje firma komputerowa zewnętrzna, wybrana w drodze przetargu (...). Rozwiązania przyjęte w Hiszpańskim systemie są rozszerzane na cały kraj, szkolenia są przeprowadzane w instytucjach i organizacjach, wydawane są certyfikaty co zapewnia wysoki stopień wyszkolenia osób uczestniczących w projekcie. Podczas prowadzonych rozmów było podkreślane, że do systemu można się przyłączyć na zasadzie dobrowolności (...)”

W ankiecie ewaluacyjnej uczestnicy projektu zostali również poproszeni o sformułowanie końcowych uwag wobec projektów mających na celu wymianę doświadczeń w obszarze problematyki przemocy w rodzinie, które zostały przedstawione poniżej:

- ✚ niezwykle cenne rozwiązanie stanowi możliwość zapoznania się przez polskich policjantów z rozwiązaniami stosowanymi przez policje innych krajów członkowskich UE zarówno od strony teoretycznej, jak też podczas ich praktycznego wdrażania (w „naturalnym” środowisku);
- ✚ trafnym rozwiązaniem jest dobór do projektu policjantów z jednostek organizacyjnych policji funkcjonujących na różnych poziomach, to znaczy z Komendy Głównej, komend wojewódzkich, miejskich oraz komisariatów policji. Pozwala to bowiem na spojrzenie na opracowywane zagadnienie z różnych perspektyw, co w konsekwencji przekłada się na kompleksowe podejście do poznawanej problematyki;
- ✚ konieczne jest realizowanie większej liczby analogicznych projektów, co pozwoli na utworzenie bazy doświadczeń oraz wniosków, które powinny być następnie wykorzystywane podczas krajowych prac legislacyjnych oraz przy konstruowaniu policyjnych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- ✚ konieczne jest większe zaangażowanie Biura Finansów KGP w obsługę administracyjną oraz finansową realizowanych projektów (ze szczególnym uwzględnieniem kwestii terminowego przekazywania środków finansowych na potrzeby wyjazdów w ramach wymiany doświadczeń);
- ✚ wydłużenia wymaga zarówno liczba spotkań, jak też czas przeznaczony na spotkania w ramach zarządzania projektem realizowane podczas tzw. działań lokalnych, co pozwoli na większe

zaangażowanie uczestników w przygotowanie produktów końcowych projektów;

- ✚ konieczne jest również zapewnienie przez stronę przyjmującą wszystkich materiałów merytorycznych w języku roboczym, który przyjęty zostaje jako obowiązujący w ramach projektu;
- ✚ rozpatrzenia wymaga kwestia przedłużenia czasu pobytu w kraju przyjmującym (na czas dłuższy niż 5 dni roboczych), co pozwoli na zintensyfikowanie wymiany doświadczeń w ramach projektów VETPRO, przy jednoczesnym skróceniu godzin pracy podczas jednego dnia i wygospodarowanie czasu wolnego dla uczestników projektu.

Na podstawie wyników ankiety przygotowanej oraz wypełnionej przez uczestników projektu na potrzeby ewaluacji jego poszczególnych części można z całą pewnością stwierdzić, iż jakość realizacji przedsięwzięcia osiągnęła bardzo wysoki poziom. Właściwie wszystkie z ocenianych obszarów, od kwestii organizacyjnych w postaci zakwaterowania, czy też podróży, aż po jakość oraz zawartość merytoryczną oraz sposób prowadzenia zajęć zrealizowanych w ramach projektu, zostały przez uczestników ocenione jako zorganizowane „dobrze” oraz „bardzo dobrze”. Z kolei jakość, a zarazem przydatność na gruncie polskiego zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie produktu końcowego, czyli publikacji opisującej funkcjonowanie *Zintegrowane Systemu Monitorowania Przypadków Przemocy wobec Kobiet* oceniają sami czytelnicy.

Podsumowując można stwierdzić, że z perspektywy polskiej policji wymiana doświadczeń oraz wiedzy możliwa dzięki zrealizowanemu projektowi bez wątpienia wzbogaci „zawodowy warsztat” policjantów zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie, ale jednocześnie daje solidną podstawę do kontynuacji poznania europejskich rozwiązań w przedmiotowym zakresie również w ramach innych projektów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej.

Rekomendacje:

- ✚ upowszechnienie końcowego produktu projektu w postaci publikacji pt. *„Zintegrowany System Monitorowania Przypadków Przemocy w Rodzinie – doświadczenia hiszpańskie”* we wszystkich jednostkach organizacyjnych policji, szkołach policji, a także pośród instytucji i podmiotów partnerskich działających w obszarze ograniczania i zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie;
- ✚ przetłumaczenie publikacji na język angielski w celu upowszechnienia rezultatu projektu również pośród policji krajów członkowskich UE, np. poprzez Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości (EUCPN);
- ✚ zachęcenie lokalnych władz samorządowych do rozpatrzenia możliwości przygotowania pilotażowej wersji *Zintegrowanego Systemu Monitorowania Przypadków Przemocy w Rodzinie* i wdrożenia jej w środowisku lokalnym (wybranej gminy, powiatu lub województwa).

Opracowanie na podstawie ankiet ewaluacyjnych oraz zgromadzonej dokumentacji:
nadkom. Marzena Kordaczuk-Wąs – koordynator projektu
Magdalena Putka